

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Inpassingsplan bedrijventerrein Oostpolder

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

24 april 2024 / projectnummer: 3747

1 Advies over het MER in het kort

De provincie Groningen en gemeente Het Hogeland willen de Oostpolder (ten zuiden van de Eemshaven) ontwikkelen tot (bruto) 600 hectare bedrijventerrein¹. Dit terrein is bedoeld voor grootschalige industriële bedrijven met een ruimtebeslag van meer dan 50 hectare. Het gaat bijvoorbeeld om productie van waterstof en batterijen en om hyperscale datacenters. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken wil de provincie een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) vaststellen. Voor dit besluit is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Provincie Groningen heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat staat in het MER?

Het MER borduurt voort op het planMER dat is opgesteld ten behoeve van de in november 2023 vastgestelde structuurvisie voor de Oostpolder. In het PIP staat een limitatieve lijst van bedrijfsactiviteiten die zijn toegestaan, gericht op de positie van de Oostpolder als 'stopcontact'. Bij deze lijst zijn voorbeelden genoemd waardoor een beter beeld ontstaat van de beoogde ontwikkelingen. In de onderscheiden deelstudies in het MER is dit beeld soms expliciet gebruikt (bijvoorbeeld landschap, verkeer) en soms niet of alleen in algemene termen (bijvoorbeeld grijze milieuaspecten, water).

Het MER bevestigt de conclusies van de structuurvisie, namelijk dat de aanleg en het gebruik van het bedrijventerrein substantiële gevolgen heeft voor de leefomgeving, de verkeersafwikkeling en de natuur. Dit is voor een deel inherent aan een dergelijke grootschalige ingreep.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie waardeert de inspanning om van de onderscheiden bedrijfstypen voorbeelden te zoeken en vanuit die voorbeelden te zoeken naar aannemelijke effecten². Zij constateert echter dat de zoektocht nog niet volbracht is, omdat er vanuit reeds bestaande fabrieken elders informatie voorhanden zal zijn op basis waarvan de effecten nader beschreven kunnen worden. Daarbij leveren planstudies voor nog niet gerealiseerde projecten minder betrouwbare informatie op dan fabrieken en installaties die al in gebruik zijn.

De Commissie merkt op dat, evenals in het MER voor de Structuurvisie Oostpolder, niet aannemelijk is gemaakt dat voldaan kan worden aan de eisen van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het MER beschrijft daarmee geen alternatief dat uitvoerbaar is binnen de kaders van de natuurwetgeving. De reikwijdte van enkele effecten op de gezondheid van mensen in de omgeving wordt onvoldoende in beeld gebracht, niet expliciet afgewogen en/of doorgeschoven naar vervolgpcedures zonder voldoende borging.

¹ Waarvan 400 hectare netto uitgeefbaar.

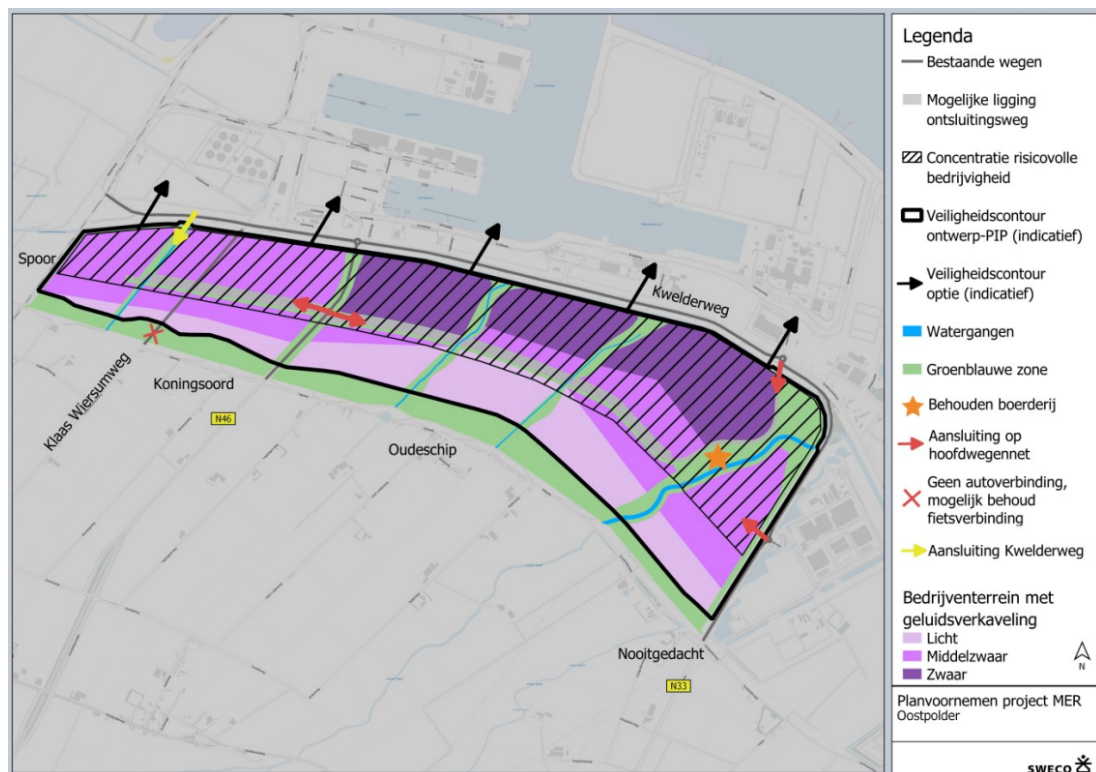
² De beoogde bedrijfstypen zijn relatief 'nieuwe' typen, waardoor er veelal nog geen (Nederlandse) voorbeelden en kentallen van effecten voorhanden zijn.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER dan ook dat nog belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het provinciaal inpassingsplan. Het gaat om de volgende punten:

- De effecten op natuur en (ecologische) waterkwaliteit: niet is uitgesloten dat het plan de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan aantasten en dat het plan het halen van de KRW-doelen in de weg staat;
- De effecten voor de gezondheid: er is geen overzichtelijk beeld van de gevolgen van het plan zijn voor omliggende gevoelige of kwetsbare functies als gevolg van geluidbelasting en emissies naar de lucht. Ook is niet onderzocht of en hoe veiligheidsrisico's door kans op aardbevingen, windturbines en installaties met gevaarlijke stoffen elkaar kunnen versterken. Maatregelen om deze effecten te beperken zijn onvoldoende uitgewerkt of geborgd.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over Provinciaal Inpassingsplan Oostpolder.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1 planvoornemen (bron: MER).

Aanleiding MER

Om te voldoen aan de vraag naar grote kavels voor bijvoorbeeld waterstofbedrijven, batterijfabrieken, datacenters en nieuwe vormen van energie-intensieve bedrijven willen de provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland een bedrijventerrein aanleggen in de Oostpolder. Voor het daarvoor vast te stellen PIP moet de procedure van milieueffectrapportage (mer) worden doorlopen. Het PIP maakt een aantal mer-(beoordelings)plichtige activiteiten direct mogelijk, zoals het aanleggen van een industrieterrein (categorie D11.3 van de bijlage bij het Besluit mer). Ook is het PIP kaderstellend voor

andere mer(-beoordelings)plichtige activiteiten, zoals het oprichten van een installatie bestemd voor de productie van elektriciteit (categorie D22.1) en het graven van nieuwe waterpartijen (categorie C16.1 en D16.1). Vanwege mogelijke gevolgen voor omliggende Natura 2000-gebieden, zoals de Waddenzee, is bovendien een Passende beoordeling uitgevoerd. Daarom is een gecombineerd plan- en project-mer opgesteld.

Wetgeving van toepassing op dit plan

Voor dit plan, de besluiten en het MER is de wetgeving zoals die gold vóór 1 januari 2024 van toepassing (zoals de Wet milieubeheer), en niet de huidige wetgeving (de Omgevingswet). Dit omdat het plan ter inzage is gelegd voordat de Omgevingswet op 1 januari 2024 van kracht werd.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Provinciale Staten van de provincie Groningen – besluit over het PIP Oostpolder.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3747 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de provincie Groningen.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Natuur en waterkwaliteit

Het MER met bijlagen³ gaat uitgebreid en gedetailleerd in op de gevolgen voor de natuur in het studiegebied. Ondanks de hoge informatiedichtheid zijn deze stukken mede door de inzet van duidelijk kaartmateriaal goed leesbaar. Op de volgende punten heeft de Commissie nog opmerkingen:

Additionele stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

Het plan leidt tot een toename van stikstofdepositie (hierna planbijdrage) op Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden, waaronder op 12 Nederlandse gebieden met (naderend) door een te hoge stikstofvracht overbelaste habitattypen en leefgebieden. In een worst-case

³ Voor de natuur zijn in ieder geval de volgende bijlagen relevant: bijlage IX deelrapport natuur, bijlage X Passende beoordeling, bijlage X1 Deelrapport stikstof en bijlage XII Deelrapport water.

scenario⁴ bedraagt de planbijdrage in (naderend) overbelaste habitattypen in het Nederlandse Natura 2000-gebied Drentsche Aa. 0,05 – 0,49 mol N/ha/jaar⁵. In de verder weg gelegen Nederlandse Natura 2000-gebieden met (naderend) overbelaste habitattypen is de planbijdrage lager.

In de Passende beoordeling wordt de planbijdrage (terecht) ook gecumuleerd met die van de bestemmingsplannen voor Eemshaven en Oosterhorn. Voor een deel van de Natura 2000-gebieden is de cumulatieve planbijdrage hoger dan die van de Oostpolder afzonderlijk. Het grootste verschil wordt in de Drentsche Aa voorzien, waar de depositie op habitatype H9190 (Oude eikenbossen) ten gevolge van bedrijventerrein Oostpolder 0,49 mol N/ha/jaar bedraagt, maar in cumulatie 1,16 mol N/ha/jaar.

In de Passende beoordeling wordt voor elk (naderend) overbelast habitatype en voor leefgebieden geconcludeerd dat de planbijdrage afzonderlijk en in cumulatie met de twee andere bestemmingsplannen het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg staat. Ter onderbouwing wordt gesteld dat de planbijdrage gering is en afzonderlijk niet tot een meetbaar, herkenbaar en/of zichtbaar (hierna meetbaar) effect leidt op de omvang en kwaliteit van het habitatype, en evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave leidt.

De Commissie stelt vast dat, zoals ook in de Passende beoordeling staat, de planbijdrage ten dele plaatsvindt in matig tot sterk overbelaste habitattypen en leefgebieden waarvan de kwaliteitsdoelstellingen (mede) door een te hoge stikstofdepositie niet worden behaald. Deels zijn er nog additionele beheermaatregelen nodig om een verdere achteruitgang als gevolg van hoge stikstofdepositie te voorkomen en/of de in de instandhoudingsdoelstelling vastgelegde kwaliteitsverbetering te realiseren.

In de effectenbeoordeling per habitatype en leefgebied staat geen navolgbare onderbouwing van de conclusie dat de planbijdrage van Oostpolder afzonderlijk en in cumulatie het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg kan staan.

- De verwijzingen naar een als gering beoordeelde additionele depositie draagt niet bij aan de benodigde onderbouwing. In de huidige situatie kunnen ook geringe bijdragen de instandhoudingsdoelstellingen immers verder buiten bereik brengen of het behalen daarvan in de weg staan.
- De motivatie dat de planbijdrage *afzonderlijk* niet meetbaar is draagt evenmin bij aan onderbouwing. De stikstofproblematiek is immers het gevolg van vele grotere en kleinere toenames van stikstofdepositie die afzonderlijk chemisch en ecologisch veelal niet meetbaar (kunnen) zijn, maar als geheel leiden tot een overbelasting van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.
- Ten aanzien van het beheer wijst de Commissie op de beschrijvingen in de Passende beoordeling dat het vigerende beheer ten dele al ontoereikend is om verslechtering als gevolg van stikstofdepositie te voorkomen dan wel de benodigde kwaliteitsverbetering te realiseren. Daarvoor zijn aanvullende (deels nog te bepalen en te initiëren) beheermaatregelen nodig. De kansrijkheid van die beheermaatregelen kan nu niet worden beoordeeld. De betooglijkt dat de planbijdrage niet kan leiden tot een verzwaring

⁴ Waarbij is uitgegaan van een in de gebruiksfase (qua stikstof) emissieloos bedrijventerrein, uitgezonderd een diesel aangedreven noodstroomvoorziening voor een datacenter. Indien niet verzekerd kan worden dat de te vestigen bedrijven emissieloos werken dan moet de worst case-inschatting mogelijk worden aangepast.

⁵ Er is ook sprake van een uitschieterende planbijdrage van 2,42 mol N/ha/jaar op twee hexagonen met het habitatype 7140A (trilvenen), maar daarvan wordt gesteld dat er sprake is van een naderende overbelasting.

van de beheeropgave mist daarbij onderbouwing nu stikstofdepositie in die beheertypen toeneemt.

De (cumulatieve) milieugevolgen van stikstofdepositie zijn daarmee in het MER onvoldoende in beeld gebracht.⁶

Ten aanzien van de Duitse Natura 2000-gebieden stelt de Commissie vast dat de planbijdrage niet cumulatief is beschreven. De cumulatieve stikstofdepositie op Duitse Natura 2000-gebieden dient in het MER beschreven en geduid te worden in het licht van de gevoeligheid van habitattypen en leefgebieden en de normen die in Duitsland voor Natura 2000-gebieden gelden.⁷ De cumulatieve stikstofdepositie is mogelijk van dien aard dat het om een belangrijk milieuaspect kan gaan. Ook is stikstofdepositie niet in cumulatie met het industriegebied van Emden beschouwd. Mogelijk is dat juist maar in het MER ontbreekt de onderbouwing voor het achterwege laten van industriegebied in het Duitse deel van het Eemsestuarium in de cumulatietoets.

De Commissie adviseert het MER en de Passende beoordeling aan te vullen met informatie die aantoont dat de planbijdrage van Oostpolder afzonderlijk en in cumulatie met de nog vast te stellen bestemmingsplannen voor Eemshaven en Oosterhorn de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden met zekerheid niet aantast.

Effecten op waterhuishouding en waterkwaliteit

In het MER (p. 22–24) staat dat waterstoffabrieken, batterijfabrieken, hyperscale datacenters en elektriciteitsintensieve industrie een (grote) behoefte aan water voor koeling en/of bedrijfsproces hebben. Het deelrapport water geeft per bedrijfstype een inschatting van de verwachte behoefte proceswater en koelwater. Voor wateronttrekkingen noch lozingen wordt aangetoond in hoeverre voldaan kan worden aan de Kaderrichtlijn Water (KRW)⁸. Het MER maakt evenmin duidelijk wat de gevolgen van wateronttrekkingen en/of lozingen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor de Waddenzee en Niedersächsisches Wattenmeer (hierna Waddenzee) kunnen zijn.

Ten aanzien van gevolgen voor de Waddenzee wijst de Commissie op de (cumulatieve) gevolgen die emissies van stoffen met inbegrip van zware metalen zoals kwik kunnen hebben voor de voedselketen. Op langere termijn kunnen daardoor de instandhoudingsdoelstellingen voor visetende en benthosetende (vogel)soorten⁹ als gevolg van lagere overleving en/of reproductie (verder) buiten bereik komen. Vogeleieren van soorten als visdief en scholekster bevatten in de Waddenzee waaronder de Eemsdelta een niet-verwaarloosbaar aandeel zware

⁶ Ten aanzien van Duitse Natura 2000-gebieden wijst de Commissie op de conclusie in het deelrapport Stikstofdepositie (pag. 17) waarin gewag wordt gemaakt van een toename van stikstofdepositie die hoger is dan de daar geldende ondergrenswaarde van 21,4 mol N/ha/jaar. De Commissie vermoedt dat 'hoger' hier als 'lager' moet worden gelezen.

⁷ Zie ook de zienswijze van Stadt Borkum en Saubere Luft Ostfriesland waarin onder meer wordt aangegeven dat Critical Loads van habitattypen overschreden zijn. Ook wordt gewezen op de gevolgen voor zeegrasvelden in Hund und Paapsand.

⁸ Op grond van de KRW moet in 2027 een goede kwalitatieve toestand van het oppervlakte- en grondwater worden bereikt en een goede kwantitatieve toestand van het grondwater. Iedere achteruitgang van waterkwaliteit en grondwaterkwantiteit is daarom verboden, ook als het gaat om een tijdelijke achteruitgang. Een goede kwantitatieve toestand van het grondwater wordt bereikt als de jaarlijkse onttrekking van water op lange termijn de beschikbare grondwatervoorraad niet overschrijdt.

⁹ Benthosetende vogelsoorten zijn vogelsoorten die leven van bodemorganismen.

metalen en andere stoffen.¹⁰ Onderzoek naar overwinterende visdieren wijst uit dat ze soms een aanzienlijke hoeveelheid kwik opnemen.¹¹

Het is niet uitgesloten dat er grondwateronttrekking plaatsvindt voor koelen. De gevolgen van eventuele grondwateronttrekking staan niet in het MER. Wel beschrijft het MER dat de gevolgen van waterinname en lozingen onderzocht zullen worden in de toekomstige vergunningprocedures voor bedrijven. Wanneer deze gevolgen alleen per bedrijf getoetst worden dan wordt nu niet uitgesloten dat het PIP kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied. Deze zekerheid moet voor inpassingsplannen vooraf in een Natura 2000-plantoets worden aangetoond. Er ontbreekt derhalve informatie over de cumulatieve gevolgen voor waterkwaliteit en voor de instandhoudingsdoelstellingen voor de Waddenzee.

Met cumulatie doelt de Commissie niet alleen op activiteiten binnen de Oostpolder maar ook op een samenhangend beeld met de Eemshaven, industriegebied Oosterhorn en wellicht het industriegebied in Emden¹². Dat maakt de juridische houdbaarheid van het plan onzeker. De milieugevolgen van wateronttrekking en lozing zijn daarmee in het MER onvoldoende in beeld gebracht.

Het MER moet aantonen dat de oppervlaktewaterkwaliteit en/of de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Ook moet zeker zijn dat waterinname en lozingen vanaf bedrijventerrein Oostpolder afzonderlijk en in cumulatie met de andere bestemmingsplannen, geen ontoelaatbare gevolgen hebben voor de grondwaterkwaliteit. De Commissie adviseert het MER op dit punt aan te vullen alvorens een besluit ten nemen over het inpassingsplan.

Beschermde soorten

In het MER zijn de effecten op de staat van instandhouding van beschermde soorten beschreven. Aangegeven is dat negatieve effecten zijn te verwachten voor (broed-)vogels en zoogdieren. Ondanks dat er nog kennisleemten bestaan – zo zijn geen gebiedsdekkende inventarisaties van beschermde soorten beschikbaar – wordt gesteld dat er geen grote belemmeringen zijn. Een navolgbare onderbouwing dat geen verslechtering plaatsvindt van de staat van instandhouding van deze soorten ontbreekt echter. De Wet natuurbescherming staat geen verslechtering van de staat van instandhouding van soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn toe.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER, op basis van bestaande informatie over het voorkomen van beschermde soorten, aan te geven of verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden. Beschrijf welke mitigerende maatregelen mogelijk en/of nodig zijn om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Maak aannemelijk dat geen verslechtering plaatsvindt van de instandhouding van beschermde soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

¹⁰ Zie publicaties over Pollutants in seabird eggs in het kader van het Trilateral Monitoring and assessment programma (TMAP).

¹¹ Bijvoorbeeld Bertram *et al.* 2022. Der Zusammenhang zwischen Überwinterungsgebiet und Kontaminationslevel bei einem Langstreckenziehenden Seevogel. Jbericht. Institut Vogelforschung 15.

¹² De emissies van stoffen naar lucht en water zijn niet in cumulatie met emissies vanuit het industriegebied van Emden beschouwd, zonder dat gemotiveerd is waarom dit gebied buiten de cumulatietoets kan blijven

Werelderfgoedstatus Waddenzee

In het MER wordt nauwelijks aandacht besteed aan de mogelijke gevolgen van de ontwikkeling van de Oostpolder voor het werelderfgoed Waddenzee. Die gevolgen kunnen bijvoorbeeld optreden door toename van scheepvaart, cumulatieve lichtversterking of door de verslechtering van de waterkwaliteit en de gevolgen daarvan voor de ecologische waarde. De Commissie beveelt voor de vervolgbesluitvorming aan om in beeld te brengen in hoeverre er effecten kunnen zijn op aantasting van de Outstanding Universal Values (OUV's, uitzonderlijke universele waarden) van het Werelderfgoed Waddengebied (UNESCO), als een afgeleide van de effecten op natuur, morfologie, duisternis en landschap.

2.2 Leefomgeving en gezondheid

Onduidelijke informatie over geluidseffecten

De Commissie heeft bij het plan-MER voor de Structuurvisie Oostpolder geadviseerd de geluidbelasting per geluidgevoelige bestemming aan te geven. De effecten per individuele woning binnen de bestaande geluidzone en verhelderende geluidscontouren zijn gepresenteerd in de toelichting bij het Hogere Waarden-besluit bij het PIP. Uit deze toelichting, die niet in het MER is opgenomen, blijkt dat de geluidbelasting op bestaande woningen aanzienlijk toeneemt door de ontwikkeling van de Oostpolder.

De formele geluidzone voor de Eemshaven dateert uit 1993 en is gebaseerd op de verwachtingen destijds over de ontwikkelingsrichting van de Eemshaven. In de SED¹³ uit 2016 zijn randvoorwaarden voor de cumulatieve geluidbelasting vastgelegd, die ook op deze geluidzone uit 1993 zijn gebaseerd. Tot nu toe blijft de geluidbelasting ver onder dat niveau. Dit komt deels doordat niet alle bedrijven maximaal geluid produceren, deels doordat de Eemshaven nog niet volledig is ingevuld en waarschijnlijk ook deels doordat moderne bedrijven over het algemeen 'stiller' zijn en waarvoor dus lagere kentallen zouden kunnen gelden.

De huidige geluidbelasting bij de 120 woningen binnen de geluidzone bedraagt maximaal 50 dB(A).¹⁴ Dat is veel lager dan de vastgestelde hogere geluidwaarden. De geluidruimte wordt in het voornemen volledig opgevuld, waarbij de hogere geluidwaarden met 1 tot 5 dB toenemen (bij 3 woningen/kavels zelfs met 8 tot 10 dB). Dit wordt aanvaardbaar geacht omdat de geluidbelasting binnen de maximale grenswaarden van de Wet geluidhinder en de in 1993 vastgelegde zone blijft.

Hiermee wordt voorbijgegaan aan de huidige inzichten omtrent een gezond woon- en leefklimaat. Er is niet onderzocht of, gezien de stand der techniek in moderne bedrijven, dezelfde economische ontwikkeling mogelijk zou zijn met een lagere geluidbelasting op de woningen binnen de geluidzone, bijvoorbeeld door een studie uit te voeren naar de actuele behoefte aan geluidruimte op Eemshaven en naar mogelijke maatregelen om de geluidbelasting vanwege Oostpolder verder te beperken. Hierbij merkt de Commissie op dat

¹³ De Structuurvisie Eemdelta (SED) werd in 2016 opgesteld om de cumulatieve effecten van de verschillende ontwikkelingen in de Eemdelta integraal in beeld te krijgen.

¹⁴ Overigens is het huidige gecumuleerde geluid in de referentiesituatie (Eemshaven inclusief de windturbines) niet beschreven bij de referentiesituatie in het MER (onder andere in hoofdstuk 7.2).

in het plan-MER voor de Structuurvisie Oostpolder wel de hoeken van het speelveld zijn onderzocht, maar daarbij werd nog uitgegaan van 80 hectare voor bedrijven van de categorie 'zwaar', met geluidsvermogensniveaus vanaf (75 dB(A)/m²). Dat is in het PIP, zonder nadere onderbouwing, vergroot naar 120 hectare. Aangezien de bijdrage van de ontwikkeling op Oostpolder aan de geluidbelasting bij woningen 58 dB(A) bedraagt, is nader onderzoek nodig om een betere belangenafweging tussen bedrijvigheid en gezondheid te kunnen maken.

De Commissie adviseert het MER aan te vullen met onderzoek om de geluidbelasting op de Oostpolder te beperken. Naast het onderzoeken van maatregelen om deze belasting te beperken adviseert de Commissie om een alternatief uit te werken met minder geluidbelasting op bestaande woningen.

Onvoldoende aangetoond dat er geen relevante emissies naar de lucht zijn

In het MER en bijlagerapporten wordt onvoldoende onderbouwd waarom er geen industriële emissies naar de lucht zijn te verwachten. Bij de beschrijving van de referentieprojecten is aangegeven wanneer er wel en geen luchtmissie zijn te verwachten, maar er staat niet waarop dit is gebaseerd. In het deelrapport Luchtkwaliteit (bijlage XIV bij het MER) wordt aangegeven dat in een batterijfabriek mogelijk Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) aanwezig zijn en dat ook andere emissies niet geheel zijn uit te sluiten. Betoogd wordt vervolgens dat er niet gerekend wordt met uitstoot, omdat er geen sprake is van verbranding en omdat het bedrijventerrein elektrisch is.

In het MER wordt niet onderbouwd hoe wordt geborgd dat alle nieuwe bedrijven uitsluitend elektrisch worden verwarmd, dat alle mobiele werktuigen emissieloos zijn en dat er geen procesemissies zijn. De enkele redenering dat verdere toetsing van mogelijke uitstoot plaatsvindt in het kader van de milieuvergunning, is in dit stadium onvoldoende.

Ook is het voor de navolgbaarheid van berekeningen nodig de bijlagerapporten aan het rapport luchtkwaliteit toe te voegen.

De Commissie adviseert het MER aan te vullen met realistische beschrijvingen en mogelijk berekeningen van procesemissies naar de lucht en water, inclusief ZZS.

Mogelijke domino-effecten externe veiligheid niet inzichtelijk

In het MER is externe veiligheid alleen beschreven op basis van de omliggende risicobronnen en het toevoegen van woningen, de interne zonering en de veiligheidscontour die voorzien is. Er wordt niet ingegaan op de ligging in een gebied dat gevoelig is voor aardbevingen, de effecten die dit kan hebben in installaties met gevaarlijke stoffen, op de bestaande windturbines en op de combinatie van deze twee. Het bijlagerapport externe veiligheid geeft aan dat om domino-effecten te voorkomen beleidsregels ter aanscherping van het Bevi kunnen worden opgesteld. In deze beleidsregels zal ook een beoordelingskader voor 'slim' ontwerpen rond windturbines worden opgenomen. Dit betekent dat er op basis van het MER nog geen zicht is op de daadwerkelijke veiligheidseffecten en dat de borging van de externe veiligheid moet plaatsvinden door middel van nog op te stellen beleidsregels.

De teksten in het MER en het bijlagerapport over het groepsrisico en invloedgebieden gaan niet in op specifieke risico's voor bedrijfscategorieën. Aan het bijlagerapport is een (sub)bijlage 3 toegevoegd waarin de ingeschatte risico's per bedrijfstype worden aangegeven

(maximaal invloedsgebied van een gifwolk > 1,5 km voor een batterijfabriek of chemische opslag). Er wordt echter nergens naar deze (sub)bijlage verwezen. Doordat dit nergens in het MER wordt beschreven, ontbreekt bij besluitvorming zicht op dit potentiële effect en ontbreekt dit aspect ook bij de beoordeling van gezondheid (beleving van veiligheid).

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER te onderzoeken welke effecten er op de faalfrequenties van installaties en windturbines ontstaan vanwege aardbevingsrisico's. In de aanvulling kan daarmee worden onderzocht of de combinatie van windturbines en opslag/gebruik van gevaarlijke stoffen mogelijk is en welke aanvullende maatregelen/randvoorwaarden hiervoor nodig zijn. Ga in de aanvulling ook in op de (gezondheids)effecten van (mogelijk) grote invloedsgebieden bij calamiteiten.

Gezondheid

In het MER wordt de verouderde GES-methodiek gebruikt voor het beoordelen van de effecten van geluid en luchtkwaliteit. Het bevoegd gezag heeft aangegeven aan dat dit is gedaan omdat deze methodiek ook in het MER bij de SED is gehanteerd en omdat op basis van de GES-methode normen zijn geformuleerd in de omgevingsverordening van de provincie Groningen. Daarnaast is sinds de GGD afstand heeft genomen van de GES-methodiek (nog) geen alternatieve methodiek beschikbaar. De Commissie begrijpt deze keuze, maar is van mening dat dit beschreven en uitgelegd moet worden.

Daarnaast ontbreken in het hoofdstuk Gezondheid het lokale gezondheidsbeleid (Lokaal Positief gezondheidsbeleid gemeente Hogeland), risicobeleving en mogelijke lichthinder.

Voor de negatieve effecten worden mitigerende maatregelen aangegeven, maar onduidelijk is wat de uiteindelijke effecten zijn inclusief deze maatregelen en hoe wordt geborgd dat (en welke) maatregelen worden getroffen.

De Commissie beveelt voor de vervolgbesluitvorming aan mogelijke lichthinder te betrekken bij beoordeling van gezondheid en aan te geven in hoeverre rekening is gehouden met lokaal gezondheidsbeleid

2.3 Monitoring en cumulatieve effecten

De cumulatie van effecten van de industriële ontwikkelingen in het Eems-Dollard-gebied is een aandachtspunt en zal dat ook blijven. De Commissie beveelt aan een actueel en integraal gebiedsprogramma, inclusief monitoringsprogramma voor het gehele Eems-Dollard-gebied te ontwikkelen, wat voorziet in een periodieke evaluatie van de staat van de leefomgeving voor mens en natuur. In dit programma zou ook inzichtelijk moeten worden gemaakt hoe de resultaten van deze monitoring en periodieke evaluatie worden betrokken bij de voorbereiding van vergunningen en andere besluiten, zodat waar nodig (bij)gestuurd kan worden.

Specifiek voor het bedrijventerrein Oostpolder beveelt de Commissie aan gegevens van voorbeeldinstallaties in nieuwe bedrijfstakken bij het monitoringsprogramma te betrekken.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Tanja Bremer

drs. Roeland van Kerkhoff

drs. Geertje Korf (secretaris)

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

ing. Rob Vogel

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Vaststellen van het provinciaal inpassingsplan 'Oostpolder'

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Dit project valt onder de regelgeving van voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024). Voor deze procedure volgt daarom nog uit [onderdelen C en D van de bijlage bij het voormalige Besluit milieueffectrapportage](#) dat een MER vereist is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de categorie D 11.3 (aanleg, wijziging of uitbreiding industrieterrein). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Provinciale Staten van Provincie Groningen

Initiatiefnemer besluit

College van Gedeputeerde Staten van Provincie Groningen

Bevoegd gezag mer-procedure

Provinciale Staten van Provincie Groningen

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3747](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

